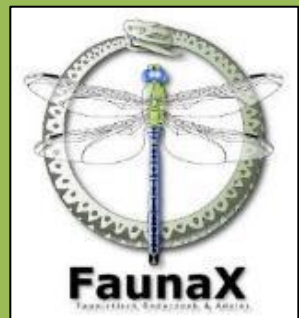

Natuurtoets Wet Natuurbescherming Werkzaamheden loods aan de Op 'e Wal te Oudega

K Bouwbedrijf
KLEINHUIS

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets

Wet natuurbescherming werkzaamheden loods aan de Op 'e Wal te Oudega

Gorredijk, juni 2019

In opdracht van:
Bouwbedrijf Kleinhuis

Contactpersonen:

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Autorisatie:

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets Wet natuurbescherming werkzaamheden loods aan de Op 'e Wal te Oudega. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
	Overige (broed)vogelsoorten	4
2.3	Vissen	5
2.4	Amfibieën.....	5
2.5	Reptielen.....	5
2.6	Ongewervelden	6
2.7	Zoogdieren	6
2.7.1	Vleermuizen	6
2.7.2	Overige zoogdieren.....	7
2.8	Natura 2000.....	7
2.9	Houtopstanden	8
2.10	Overige gebiedsbescherming (niet Wnb).....	8
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	9
3.1	Overzicht beschermde soorten	9
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	9
3.2.1	Algemene broedvogels.....	9
3.2.2	Vleermuizen	9
3.2.3	Zorgplicht	10
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	10
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	11
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
4.1	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
4.2	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
4.3	Wnb Houtopstanden	- 3 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens werkzaamheden uit te voeren aan een voormalige kunstmestloods aan de Op 'e Wal 7 te Oudega. In de loods is inbreiding van vier woningen gepland. Hierbij zullen de bestaande muren worden gehandhaafd en zal v.w.b. de buitenkant alleen het dak worden vervangen (mondelijke mededeling opdrachtgever). In opdracht van Bouwbedrijf Kleinhuis is door Bureau FaunaX een eerste toetsing (Quickscan) uitgevoerd, waarin alle facetten op het gebied van de Nederlandse Wet Natuurbescherming worden behandeld.

Ruimtelijke plannen dienen altijd te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de vigerende natuurwetgeving (Wnb). Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de conformerende handelwijzen wordt verwezen naar Bijlage I. Zo dient vooreerst te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura2000). Daarnaast kunnen er ook consequenties uit voortvloeien betreffende (provinciaal) aangewezen weidevogelgebieden, ganzengedooggebieden, EHS/NNN, en het kappen van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen is door Bureau FaunaX onderhavige ecologische quickscan uitgevoerd. Tijdens de onderhavige quickscan is een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden. Onderhavige rapportage geeft de resultaten van deze quickscan of natuurtoetsing weer.

Figuur 1.1. De locatie van het plangebied (rode begrenzing).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Bouwbedrijf Kleinhuis heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op vrijdag 17 mei 2019 en vond plaats onder bewolkte weersomstandigheden (15°C, windkracht 3). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

In het kader van het Europese Netwerk Natuurgebieden (N2000) is tijdens deze toetsing ook beoordeeld of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit is in eerste instantie een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden. Indien eventuele negatieve effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten en de geplande werkzaamheden geen onderdeel zijn van het vigerende Beheerplan van het desbetreffende N2000-gebied, dient dit door middel van een vervolgonderzoek (Voortoets) te worden beoordeeld.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er is tevens onderzocht in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale verordeningen, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooftgebieden en weidevogelgebieden. Onderhavige toetsing stipt tevens kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied

Het onderzochte plangebied betreft een voormalige kunstmestloods (inclusief erf) aan Op 'e Wal 7 te Oudega. Deze loods bestaat uit twee compartimenten. Beide compartimenten worden vooral gebruikt voor de opslag van voertuigen en allerlei materialen. De loods is opgetrokken uit bakstenen met daarop een dakconstructie welke is afgedekt met asbesthoudende golfplaten. De rest van het erf bestaat vooral uit gras en is deels bestraat met betonelementen. Aan de voorkant staat een gecultiveerde Lariks. De omgeving van het plangebied bestaat vooral uit de bebouwde kom van Oudega en agrarisch gebied dat wordt doorkruist door sloten en houtwallen.

Voor wat betreft geschiktheid voor vleermuizen is het van belang dat de muren (deels) uit dubbel steens muren bestaan waarin geen spouw aanwezig is. Tevens is er geen sprake van stootvoegen.

Figuur 1.1.: De oude kunstmestloods in het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De flora in het plangebied bestaat naast de al eerder genoemde boom vooral uit grassen en plantensoorten die veel mensen zouden bestempelen als onkruid. Hierbij kan worden gedacht aan soorten als grote brandnetel, kruipende boterbloem en madelief.. In het plangebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Het voorkomen van dergelijke soorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Voor de meeste beschermde planten zijn de omstandigheden in het plangebied te voedselrijk.

- De aanwezigheid van beschermde flora in het plangebied wordt uitgesloten op grond van het ontbreken van geschikte standplaatsen voor deze soorten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het plangebied is onderzocht op de (mogelijke) aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten als huismus, gierzwaluw en kerkuil. Het voorkomen van dergelijke nesten kan op voorhand worden uitgesloten. Voor de kerkuil zijn er geen mogelijkheden om de loods in te komen. Voor de gierzwaluw geldt dat in het gebouw geen gaten of kieren aanwezig zijn waarin een gierzwaluw tot broeden kan komen. De huismus verdient in deze een beetje extra argumentatie. Deze soort broedt over het algemeen graag onder gegolfde dakpannen welke niet in het plangebied aanwezig zijn. In zeldzamere gevallen willen huismussen ook wel onder golfplaten broeden, maar dan moeten onder deze platen wel plekken aanwezig zijn die (a) makkelijk bereikbaar zijn en (b) geschikt zijn om een nestje te bouwen. Dergelijke locaties zijn in het plangebied maar zeer spaarzaam aanwezig en tevens goed geïnspecteerd. Hierbij zijn geen nesten van huismussen aangetroffen. Tevens is het veldwerk in het kader van de quickscan uitgevoerd tijdens de broedtijd van huismussen, maar zijn er in het plangebied geen huismussen waargenomen. Dit terwijl op basis van geluid wel om het plangebied heen territoria zijn vastgesteld. Met andere woorden; huismussen waren ten tijde van het veldwerk wel actief en dus waarneembaar. Op basis van deze optelsom achten we het dusdanig onwaarschijnlijk dat in het plangebied huismussen broeden, dat we het niet realistisch vinden om nader onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van deze soort aan te bevelen.

Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten in de bomen kan worden uitgesloten, omdat deze niet zijn aangetroffen. De Lariks in het plangebied is laag en overzichtelijk waardoor kan worden uitgesloten dat er nesten over het hoofd zijn gezien.

Overige (broed)vogelsoorten

Tijdens het veldwerk is het plangebied tevens onderzocht op geschikt broedhabitat voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond, maar slechts tijdens de broedperiode beschermd zijn. Dergelijk habitat is in maar zeer geringe mate aanwezig. Het kan echter niet voor de volle 100% worden uitgesloten dat er vogels tot broeden komen op de dak van de loods in het plangebied (soorten als witte kwikstaart), of in de Lariks in het plangebied (soorten als houtduif en merel). Het advies is daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Zodoende zijn directe negatieve effecten op eventueel broedende uit te sluiten. Zoals eerder vermeld is het echter zeer onwaarschijnlijk dat er van dergelijke broedgevallen sprake is. In hoofdstuk 3 wordt besproken wat de conclusie van deze paragraaf voor gevolgen heeft voor de voortgang van het project.

- Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- De kans op broedende vogels in het plangebied waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn is klein, maar niet volledig uit te sluiten.

2.3 Vissen

In het plangebied zijn geen waterlichamen aanwezig. Het voorkomen van beschermde vissen in het plangebied kan daarom op voorhand worden uitgesloten. Op basis van het planvoornemen kunnen ook negatieve effecten op eventueel buiten het plangebied voorkomende beschermde vissen worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde vissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.4 Amfibieën

Binnen het plangebied kunnen verschillende amfibieënsoorten voorkomen. Het plangebied dient hierbij als landhabitat omdat in het plangebied zelf geen geschikt voortplantingshabitat aanwezig is. Deze soorten zijn vrijgesteld indien er sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit zijn soorten zoals de bruine kikker en de gewone pad. Overigens betekent een vrijstelling geen vrijbrief voor het doden van dieren. Hier zijn enkele voorwaarden aan verbonden, waaronder de zorgplicht (zie Bijlage I).

Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieënsoorten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten. Dit betreffen soorten als poelkikker, heikikker en kamsalamander waarvan geen waarnemingen uit de directe omgeving van het plangebied bekend zijn (bron: NDFF). Ook op basis van habitatgeschiktheid kan het voorkomen van deze soorten op voorhand worden uitgesloten. De enige beschermde amfibieënsoort die met zekerheid in de omgeving van Oudega voorkomt is de heikikker. Deze soort komt vooral voor in de Alde Feanen, maar ook in sloten die ten westen van Oudega liggen. Vanaf het plangebied gezien is binnen de dispersieafstand van deze soort echter geen geschikt voortplantingshabitat aanwezig. Hierdoor kan worden uitgesloten dat het plangebied door deze soort als landhabitat wordt gebruikt.

- Het voorkomen van beschermde niet vrijgestelde amfibieënsoorten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Wel kunnen binnen het plangebied amfibieënsoorten voorkomen die door de provincie zijn vrijgesteld.

2.5 Reptielen

Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van alle in Nederland voorkomende reptielensoorten (bron: NDFF). Tevens kan de aanwezigheid van deze soorten worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen.

- De aanwezigheid van reptielen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op grond van verspreidingsgegevens en habitateigenschappen.

2.6 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Deze kenmerken zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders aanwezig en vormen de waterlichamen buiten het plangebied geen geschikt (voortplantings-)habitat voor beschermde er libellen en waterkevers. Negatieve effecten op deze soorten ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde ongewervelden in of vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Zoogdieren

2.7.1 Vleermuizen

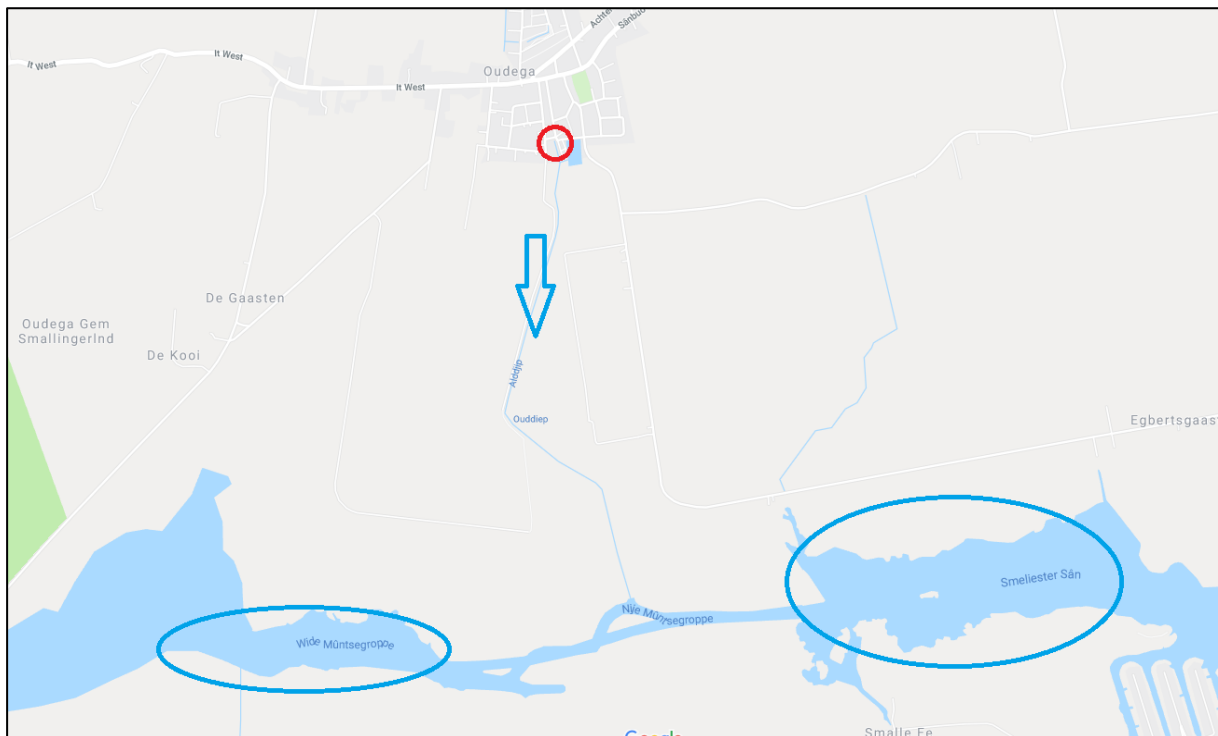
Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen kan op voorhand worden uitgesloten omdat in het plangebied geen bomen met geschikte boomholtes aanwezig zijn.

Voor de loods in het plangebied geldt dat ook in dit geval het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen op voorhand kan worden uitgesloten. Zoals reeds in paragraaf 1.4. is vermeld, is er geen sprake van spouwmuuren of stootvoegen. Hierdoor zijn in de muren van de loods geen ruimtes aanwezig waarin vleermuizen kunnen verblijven. Hoewel vleermuizen in theorie, bijvoorbeeld via ruimtes onder de golfplaten op het dak, in de loods kunnen komen achten wij het voorkomen van verblijfplaatsen zeer onwaarschijnlijk. Binnen in de loods is namelijk sprake van veel activiteit van mensen. Daarnaast zijn in de loods weinig tot geen verstopmogelijkheden voor vleermuizen aanwezig. Nog een belangrijk aspect is dat er in de loods sprake is van een weinig bufferende werking. Hierdoor is het in de winter waarschijnlijk te koud voor vleermuizen om binnen te overwinteren, terwijl het dak in de zomer juist heel snel opwarmt. Niet in de laatste plaats zijn in de loods, ondanks een goede inspectie, geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Alles bij elkaar opgeteld achten wij de kans op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen dusdanig klein dat we het niet realistisch vinden om nader onderzoek aan te bevelen.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden vaak, afhankelijk van de soort, lijnvormige elementen zoals bomenlanen of watergangen gebruikt. Het kan op voorhand worden uitgesloten dat het plangebied zelf dient als essentiële vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen, omdat er in de omgeving genoeg alternatieven zijn.

Wel kan er vlak buiten het plangebied sprake zijn van een essentiële vliegroute. Het plangebied ligt namelijk vlakbij een jachthaven die verbonden is aan het Alddijp. Het is goed mogelijk dat de Alddijp met de jachthaven als basis dienen als essentiële vliegroute voor aan watergebonden vleermuizen als de meervleermuis. Indien er meervleermuizen in Oudega verblijven is het Alddijp namelijk één van de weinige geschikte verbindingen met grote waterplassen (potentiële belangrijke foerageergebieden) zoals de Monnike Ee en de Smalle Eesterzanding (zie figuur 2.1.). In hoofdstuk 3 wordt besproken wat voor gevolgen deze conclusie heeft voor de voortgang van het traject.

- Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de loods in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op vliegroutes of foerageergebieden van vleermuizen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.1.: Het water grenzend aan het plangebied kan dienen als het begin van een essentiële vliegroute van aan water gebonden vleermuizen als de meervleermuis, welke in Oudega in de directe omgeving van het plangebied kunnen verblijven. Rode cirkel= locatie plangebied. Blauwe pijl= mogelijke vliegroute over het Alddijp. Blauwe cirkels= potentiële foerageergebieden.

2.7.2 Overige zoogdieren

Het voorkomen van beschermde, niet vrijgestelde landzoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten. Voor soorten zoals de Noordse woelmuis, de das, de eekhoorn, de waterspitsmuis en de boomarter is in het plangebied geen geschikt habitat aanwezig.

In het plangebied komen waarschijnlijk wel door de provincie vrijgestelde zoogdiersoorten voor. Hierbij kan worden gedacht aan soorten als de huisspitsmuis (waarvan daadwerkelijk sporen zijn aangetroffen) en steenarter. Op deze en andere vrijgestelde zoogdiersoorten is net als op vrijgestelde amfibieënsoorten de zorgplicht van toepassing.

- Het voorkomen van beschermde, niet vrijgestelde landzoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen waarschijnlijk (in Fryslân) vrijgestelde landzoogdieren als de huisspitsmuis voor.

2.8 Natura 2000

Het plangebied is geen onderdeel van een Natura2000-gebied. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied, Alde Feanen, bedraagt ongeveer 1,5 kilometer. Er kan op voorhand worden uitgesloten dat het planvoornemen een negatief effect heeft op de doelstelling van dit Natura2000-gebied

- Het plangebied ligt niet in een Natura2000-gebied.
- De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied bedraagt ongeveer 1,5 kilometer.
- Negatieve effecten van dit planvoornemen op de doelstelling van dit Natura2000-gebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

In het plangebied is maar één boom aanwezig. Derhalve is er in het geval van kap van deze boom geen sprake van een meld- of herplantplicht. Meer informatie over dit aspect is te vinden in Bijlage 1.

- Er is geen sprake van een meld- of herplantplicht.

2.10 Overige gebiedsbescherming (niet Wnb)

EHS/NNN

Het plangebied is geen onderdeel van de EHS. Een toetsing aan de EHS is naar onzes inziens derhalve niet nodig.

Ganzenfoerageergebied

Het plangebied is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied (https://www.fryslan.frl/beleidsthemas/ganzen_3538/). Negatieve effecten op ganzenfoerageergebieden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Het plangebied valt niet binnen de EHS. Een toetsing aan de EHS is derhalve niet nodig.
- Van negatieve effecten op ganzenfoerageergebieden als gevolg van de werkzaamheden is naar onzes inziens geen sprake.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Waarschijnlijk	X				Werken buiten broedseizoen of broedvogelcheck.
Zoogdieren	Vleermuizen (vliegrouete)	Mogelijk		X			Voorkom lichtuitstraling
Alle	Alle	Waarschijnlijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Hieronder volgt een overzicht van het totaal aan aanbevelingen die onzes inziens van belang zijn als het gaat om de voortgang van het project.

3.2.1 Algemene broedvogels

Het is niet uit te sluiten dat in het plangebied vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode 15 maart- 15 juli aangehouden. Sommige soorten kunnen echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Als er sprake is van een broedgeval, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan een broedvogelcheck worden uitgevoerd. Indien er geen sprake is van broedende vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, kan er binnen de broedtijd worden gewerkt.

3.2.2 Vleermuizen

Zoals in paragraaf 2.7. wordt besproken kan niet worden uitgesloten dat het Alldjip met de jachthaven als basis dient als essentiële vliegrouete voor aan water gebonden vleermuizen zoals de meervleermuis. We adviseren om te voorkomen dat tijdens de werkzaamheden, tussen zonsondergang en zonsopkomst, tijdens de verbouwfase en de gebruiksfase nadien, fel kunstlicht schijnt in de richting van het water. Dit felle kunstlicht (bijvoorbeeld bouwlampen) wordt namelijk vaak door vleermuizen vermeden, wat tot gevolg kan hebben dat een essentiële vliegrouete wordt doorbroken. Als dit niet kan worden voorkomen, dan adviseren we om aan de hand van nader onderzoek vast te laten stellen of hier inderdaad sprake is van een essentiële vliegrouete van vleermuizen. Zo ja, dan dient er voor de betreffende soort een ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.3 Zorgplicht

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, huisspitsmuis enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt onzes inziens voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Op basis van de hierboven genoemde effectbespreking volgt hieronder een overzicht van alle vervolgstappen die wij aanbevelen in het geval van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied.

- **Algemene broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-juli). Broedgevallen zijn altijd beschermd, ook na 15 juli. Eventueel kan een broedvogelcheck worden uitgevoerd.
- **Vleermuizen:** Voorkom lichtuitstraling richting het water tussen zonsondergang en zonsopkomst tijdens de verbouwfase en de gebruiksfase nadien, zodat een eventuele essentiële vliegrouete niet wordt doorbroken. Anders → nader onderzoek.
- **Vrijgestelde en licht beschermde soorten:** Zorgplicht in acht nemen.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân:

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon:

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Verspreidingsatlas planten FLORON:

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

Kennisdocumenten (protocol) BIJ12 van de soorten: Huismus

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.o.pdf>

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

4.1 Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig. Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de organisatie gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

4.2 Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

4.3 Wnb Houtopstanden

Ook de bescherming van arealen bos en houtopstanden valt onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

4.4 NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.